

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 13. februarja 1861.

O cepljenji murb. *)

Dasiravno divje murbino listje svilodi (židni červiči) radi jedó, jim dobro tekne, in sviloprejke, katerim se tako listje poklada, žlahnejo svilo napredejo, vendar vsak svilorejec svoje murbe cepi, ker obilnost listja veliko veliko preseže dobiček žlahneje svile, pridelane od necepljenih murb.

Najpripravnejši čas murbo cepiti je, kadar je najbolj muževna ali sočna in rasteča, to je, mesca maja in v početku rožnika, po okolnostih podnebja in toplote kraja. Dá se pa murba cepiti skozi celo leto; al vendar spomladi, kadar murba dobro ozelení, je za to delo najbolji čas, posebno za tiste kraje, kjer bi iz pozneje cepljene pognana šiba zavolj pomanjkanja primerne gorkote ne mogla dosti odreveneti.

Vsaka murba se dá cepiti al na cevko (perstan, pišalko), kar Nemec „Röhreln“, „Ringeln“ imenuje, ali pa za kožo s cepičem kakor druge drevesca.

Preden pa popišem cepljenje, je treba povedati, kako se ima s cepivnimi šibami ali cepiči ravnati, da se dobre ohranijo do tistega časa, kadar se ima cepiti.

Takrat, kadar se sok v murbi začne gibati (kadar začne sočna postajati) pa očesa na njenih šibah še niso otekle in se še niso odperati začele, to je, od zadnje polovice sušca do polovice malega travna, nareži enoletnih, krepkih šib od zdravih, mladih murb, ktere imajo dobro listje. Narezane šibe (cepiče) vloži v kako škrinjico, ali v čbelni panj, pokri škrinjico s pokrovom ali s kako dilo, zakopaj jo na senčen kraj v zemljo, in nasuj zemlje na-njo, najmanj čevelj na debelo. Tako spravljeni cepiči se bojo do časa spomladanskega cepljenja dobri ohranili, samo na to je posebno paziti, da perst v panj ali škrinjico in tako na cepiče ne pride, in da se šibe nikjer zemlje ne tišče. Ko bi se perst cepičev tiščala, bi se njih očesa preveč odperle, da več ne bi bili za rabo.

Kadar je čas cepiti, se izkoplje panj s cepiči, se vzame cepič za cepičem v roke in se ovije koža na njem od tankega do debelega konca, tako, da se dá sleči kakor za pišal. Iz ovite kože se nareže toliko za pavec dolgih in tudi krajih cev ali perstanov, kolikor je na šibi dobrih očes. Očesa proti koncu šibe so slabe, in zato se nimajo rabiti za cepljenje; okoli srede šibe so pa najboljše očesa za to. Potem sleči perstan za perstanom z šibe. Vsak perstan preglej, ali je leseno zernice ostalo v očesu, kadar si ga s šibe potegnil, ali ne; ako to zernice ni v očesu ostalo, je oko za nič. To se lahko pozná, ko se v perstan pogleda; ako je oko omenjeno zernice zgubilo, se v očesu od znotraj vidi luknjica. Taka cevka se zaverže. Cevk se brez škode zjutraj pripravi, kolikor se jih eno dopoldne potrebuje, in se v kaki posodi v vlažni ruti zamotane seboj nosijo.

*) Ker je očitno, da se je reja murbinih dreves tudi pri nas začela iz predolgega spanja leto za letom bolj izbujati in deželam slovenskim čedalje več dobička donášati, so nam taki poduki, kakor je pričujoči, toliko bolj potrebni, ker izhajajo iz večletnih skušinj djanskega murborejca. Hvala! Vred.

Na cevko se cepijo tiste drevesca, ktere niso čez perst debele pri tleh. Debeliše drevesca se cepijo tako visoko na deblu, ker so za nastavo veji pripravne, ko so drevesca še gole šibe; kadar imajo pa že glavne veje, se cepijo po vejah, ako niso predebele za cepivne cevke. Ako so predebele, se morejo pocepiti za kožo.

Cepljenje na cevko se pa tako-le opravlja: Odreži divjak, kjer ima gladko kožo, odvezni od zgor doli, na več jezičkov razdeljeno kožo, od odrezanega debla tako, da se za pavec obeljenega divjaka prikaže, na kterege porini primerno cepivno cevko ali perstan z očesom, tako, da okoli in okoli seže do neodveznjene kože drevesca, in cepljenje si opravi. Vezanja in mazanja pri tem cepljenji ni potreba.

Ali odveznjeno kožo okoli drevesca odrežeš ali če jo kakor jezičke od vseh strani čez perstan poravnaš, je vse eno, samo da cevko do neodveznjene kože divjaka porineš.

Tiste drevesca, ktere so predebele za cepljenje na cevko, se morajo cepiti za kožo, s cepovi dveh ali treh očes, od katerih se pa, kadar ozelené, samo eno pusti. To cepljenje je sploh znano, zato nočem o njem dalje govoriti.

Nekteri murbe na okó cepiti svetujejo; al tem bi jez svetoval, naj poskusijo ene drevesca na cevko, druge na okó, v enakih okolnostih, cepiti; in kmalo bojo murbe na okó cepiti opustili in se sploh cepljenja na cevko poprijeli.

S tem pa ne mislim cepljenja na okó popolnoma zavreči, ker po okolnostih se ga more človek včasih pri murbah poslužiti, posebno v takem letu, kadar se večidel koža na šibi tistega leta težko dá oviti in sleči, brez da bi pri očesu ne počila.

Cepljenje na okó se pri vseh verstah sadnih dreves tako-le najboljše opravlja: Odvezni okó s kožo od cepiča, obreži kožo okoli očesa, da bo imela štirivoglato podobo □, položi ta štirjak na divjak, kterege misliš cepiti; prereži po ti podobi in velikosti z nožkom, kožo na divjaku ob obeh straneh in odzgor, tako, da moreš tako širok in dolg blek kože od divjaka odvezniti, kakor je dolg in širok štirjak z očesom, in da se ukaže na divjaku oknice z navzdol odperto zaturnico.

Vloži v tako narejeno okence cepivni štirjak, prireži blek od divjaka olupljene kože toliko, da kadar ga nazaj proti očesu zaverneš, pokriva zdoljno štirjakovo kožo, ne pa očesa; zaveži toliko, da se oko ne odvali in cepljenje je izvršeno. Tako si delo dobro opravi. Samo to moram omeniti, da s kolikor manj lesom okó na divjak preneseš, toliko bolje jo boš opravil, ker le koža serka sok iz divjaka. Zato cepi, kadar hočeš na okó, imej to resnico pred očmi, in glej, da preneseš okó samo s kožo, ne pa z lesom na divjak.

Fr. U. iz Istre.

Natoroznanske reči.

Gad in njegov strup.

(Konec).

Pravijo, da gadovo meso dá prav redivno in dobro juho. V loških hribih je tudi lansko leto še živel mož, od